

ΤΟΜΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΚΡΑΤΙΚΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΓΛΩΣΣΟΜΑΘΕΙΑΣ

Μαρία Δόκου, Προϊσταμένη Τμήματος στη Διεύθυνση Πιστοποίησης της Γνώσης Ξένων Γλωσσών του Υπ. Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Απόφοιτη Θ' Σειράς Ε.Σ.Δ.Δ.

1. Θεσμοθέτηση του ΚΠΓ

Το Κρατικό Πιστοποιητικό Γλωσσομάθειας (ΚΠΓ) θεσμοθετήθηκε το 1999 με το Ν. 2740/1999 (Φ.Ε.Κ. 186 Α'). Πρόκειται για ένα σύστημα εξέτασης και αξιολόγησης βάσει του οποίου πιστοποιείται το επίπεδο γνώσης και ικανότητας χρήσης μιας σύγχρονης ξένης γλώσσας.

Η θεσμοθέτηση του ΚΠΓ απαντά στις ανάγκες της κοινωνίας μας για προώθηση της ατομικής και της κοινωνικής πολυγλωσσίας στην Ελλάδα, για ενίσχυση της εκμάθησης ξένων γλωσσών, που θεωρείται προσόν για τη μορφωτική και επαγγελματική κινητικότητα εντός και εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.), για αναγνώριση της γλωσσικής ποικιλότητας στην ελληνική κοινωνία του σήμερα, νομιμοποιώντας τη γνώση διαφόρων γλωσσών ως επαγγελματικό εφόδιο ανεξάρτητα από τον τρόπο εκμάθησής τους. Οι στόχοι του ΚΠΓ προσδιορίζονται λοιπόν με κύριο γνώμονα την ελληνική και ευρύτερα την ευρωπαϊκή πολιτισμική πραγματικότητα και διαμορφώνονται με βάση τις ποικίλες ανάγκες γλωσσομάθειας στην ελληνική κοινωνία. Πρόκειται, δηλαδή, για ένα εθνικό σύστημα εξετάσεων αξιολόγησης της γνώσης της γλώσσας - στόχου για την εξυπηρέτηση επικοινωνιακών αναγκών στην Ελλάδα και ευρύτερα στην Ευρώπη.

Είναι χαρακτηριστικό ότι η Ε.Ε. δίνει επίσης έμφαση στην προώθηση της εκμάθησης γλωσσών και της γλωσσικής πολυμορφίας μέσα στο γενικότερο πλαίσιο της στρατηγικής της Λισσαβόνας το Μάρτιο του 2001 για την οικοδόμηση μιας κοινωνίας με βάση τη γνώση ως καθοριστικό στοιχείο, ώστε η Ε.Ε. να καταστεί η περισσότερο ανταγωνιστική οικονομία της γνώσης στον κόσμο ως το τέλος της δεκαετίας. Το ευρωπαϊκό έτος γλωσσών 2001 κατέδειξε μια πληθώρα τρόπων για την προώθηση της εκμάθησης γλωσσών και τη γλωσσική πολυμορφία. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Ιούλιο του 2003 με ανακοίνωσή της δημοσίευσε σχέδιο δράσης για τα έτη 2004-2006 (COM (2003) 449 τελικό/24-7-2004) ως απάντηση στο αίτημα του Συμβουλίου Υπουργών Παιδείας που στις 14 Φεβρουαρίου 2002 κάλεσε τα κράτη-μέλη να αναλάβουν συγκεκριμένες πρωτοβουλίες για την προώθηση της γλωσσικής πολυμορφίας και της εκμάθησης γλωσσών. Η γλωσσική πολυμορφία αποτελεί άλλωστε ένα από τα καθοριστικά χαρακτηριστικά της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο σεβασμός της πολυμορφίας των γλωσσών της Ένωσης αποτελεί ιδρυτική αρχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος των Εξετάσεων ΚΠΓ

Οι εξετάσεις για το ΚΠΓ έχουν σχεδιαστεί έτσι ώστε να μετρούν το επίπεδο ικανότητας χρήσης μιας γλώσσας σε διάφορες κοινωνικές περιστάσεις κατά τις οποίες κάποιος καλείται να μιλήσει, να ακούσει, να διαβάσει ή να γράψει στην ξένη γλώσσα, εντός ή εκτός του χώρου εργασίας ή των σπουδών του. Δηλαδή, οι εξετάσεις

για το ΚΠΓ επιδιώκουν να διαπιστωθεί *τι μπορεί να κάνει ο υποψήφιος στη γλώσσα-στόχο* σε προσδιορισμένες συνθήκες επικοινωνίας. Έχει αναπτυχθεί, λοιπόν, ένα Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος των Εξετάσεων (Ε.Π.Π.Ε.) του ΚΠΓ, που βασίζεται στη σημειωτική θεώρηση της γλώσσας που καθορίζει το περιεχόμενο και τη μορφή των δοκιμασιών.

Το Ε.Π.Π.Ε. είναι εναρμονισμένο με τις προδιαγραφές του Συμβουλίου της Ευρώπης και υιοθετεί την κλίμακα των επιπέδων γλωσσομάθειας που προβλέπει το *Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις Γλώσσες (Common European Framework of Reference for Languages)*. Συγκεκριμένα το κρατικό σύστημα πιστοποίησης της γλωσσομάθειας, όπως διαμορφώθηκε μετά την τροποποίηση του Ν. 2740/99 (Φ.Ε.Κ. 186 Α') από το άρθρο 13 παρ. 19 του Ν. 3149/2003 (Φ.Ε.Κ. 141 Α'), ορίζει έξι επίπεδα που κατονομάζονται ως εξής:

A1: επίπεδο «στοιχειώδης γνώση»

A2: επίπεδο «βασική γνώση»

B1: επίπεδο «μέτρια γνώση»

B2: επίπεδο «καλή γνώση»

Γ1: επίπεδο «πολύ καλή γνώση»

Γ2: επίπεδο «άριστη γνώση»

Η αξιολόγηση και πιστοποίηση ΚΠΓ ξεκίνησε το 2003 με τις τέσσερις γλώσσες, αγγλική, γαλλική, γερμανική και ιταλική, στο επίπεδο B2 «καλή γνώση», με κριτήριο τις κοινωνικές ανάγκες. Στη δεύτερη φάση διενεργούνται εξετάσεις για την πιστοποίηση άλλων επιπέδων γνώσης της αγγλικής, γαλλικής, γερμανικής και ιταλικής. Το σύστημα πρόκειται να επεκταθεί και σε άλλες επίσημες γλώσσες: των κρατών μελών της Ε.Ε., των γειτονικών στην Ελλάδα κρατών, των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης καθώς και σε άλλες γλώσσες για τις οποίες προκύπτουν ανάγκες πιστοποίησης γνώσης στον ελλαδικό χώρο. Τα πρώτα χρόνια λειτουργίας του το σύστημα πιστοποιεί το επίπεδο γνώσης των γλωσσών για *γενική χρήση*, δηλαδή για χρήση που δε συνδέεται με συγκεκριμένη επαγγελματική ή επιστημονική δραστηριότητα. Μελλοντικά, με βάση τα αποτελέσματα έρευνας αναγκών, θα διεξαχθούν εξετάσεις για την πιστοποίηση ενός ή δύο επιπέδων για *επαγγελματική χρήση (ειδική χρήση)* ορισμένων γλωσσών.

Το πρόγραμμα ανάπτυξης του ΚΠΓ για την τριετία 2005-2007 έχει ήδη εγκριθεί και έχει διαμορφωθεί ως εξής:

Εξεταστική Περίοδος Γλώσσα	2005		2006		2007	
	Απρίλιος 2005	Νοέμβριος 2005	Απρίλιος 2005	Νοέμβριος 2006	Απρίλιος 2007	Νοέμβριος 2007
Αγγλική	B2 + Γ1	B2 + Γ1	B2 + Γ1	B2 + Γ1+Γ2	B2 + Γ1+Γ2	B1+B2 + Γ1+Γ2
Γαλλική	B2 + Γ1	B2 + Γ1	B2 + Γ1+Γ2	B2 + Γ1+Γ2	B1+B2 + Γ1+Γ2	B1+B2 + Γ1+Γ2
Γερμανική	B2 + Γ1	B2 + Γ1	B2 + Γ1+Γ2	B2 + Γ1+Γ2	B1+B2 + Γ1+Γ2	B1+B2 + Γ1+Γ2
Ιταλική	B2 + Γ1	B2 + Γ1	B2 + Γ1+Γ2	B2 + Γ1+Γ2	B1+B2 + Γ1+Γ2	B1+B2 + Γ1+Γ2

3. Κανονισμός λειτουργίας των εξετάσεων ΚΠΓ

Δικαίωμα συμμετοχής στις εξετάσεις ΚΠΓ έχουν όλοι οι Έλληνες πολίτες ή ομογενείς, πολίτες της Ε.Ε. ή αλλοδαποί που ζουν, εκπαιδεύονται, εργάζονται στην

Ελλάδα. Τα θέματα εξετάσεων είναι σχεδιασμένα ώστε να απευθύνονται κυρίως σε άτομα άνω των 15 ετών, χωρίς όμως αυτό να δεσμευτικό, με βασική γνώση της ελληνικής γλώσσας.

Οι ενδιαφερόμενοι υποβάλλουν αίτηση, φωτογραφία και παράβολο ύψους 50,00 ευρώ εάν πρόκειται για το επίπεδο Β2 ή 60,00 ευρώ εάν πρόκειται για το επίπεδο Γ1 (σχετική η με αριθ. 40180/ΚΒ/3.5.2004 Κ.Υ.Α. Φ.Ε.Κ 657/Β/6.5.2004) στα κατά τόπους Γραφεία ή Διευθύνσεις Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης μέσα στις προθεσμίες που γνωστοποιούνται με την προκήρυξη των εξετάσεων.

Η εξέταση περιλαμβάνει δύο στάδια: τη γραπτή εξέταση (στάδιο 1) και την προφορική εξέταση (στάδιο 2). Η γραπτή εξέταση περιλαμβάνει τρεις ενότητες: (I) κατανόηση γραπτού λόγου, (II) παραγωγή γραπτού λόγου, (III) κατανόηση προφορικού λόγου. Η προφορική εξέταση αποτελεί την ενότητα (IV) παραγωγή προφορικού λόγου.

Σύμφωνα με τον Κανονισμό των Εξετάσεων του ΚΠΓ (τη με αριθ. 60043/ΚΒ/20-6-2003 Υ.Α. «Εξετάσεις-Όργανα Εξετάσεων για την απόκτηση του Κρατικού Πιστοποιητικού Γλωσσομάθειας, Φ.Ε.Κ. 821/Β/24-6-2003), επιτυχών είναι εκείνος που συγκεντρώνει τουλάχιστον το 60% της μέγιστης δυνατής συνολικής βαθμολογίας, υπό την απαραίτητη προϋπόθεση ότι έχει επιτύχει το 30% της μέγιστης δυνατής βαθμολογίας για κάθε ενότητα της εξέτασης χωριστά. Ο άριστος συνολικός βαθμός είναι 100 και ανά ενότητα το άριστα είναι: 25 στην ενότητα (I), 30 στην ενότητα (II), 25 στην ενότητα (III) και 20 στην ενότητα (IV). Στην ενότητα (I), όπου οι επιλογές είναι «κλειστές», τα ζητούμενα είναι 75 που σημαίνει ότι για κάθε τρεις σωστές απαντήσεις σε αυτή την ενότητα ο εξεταζόμενος εξασφαλίζει μία μονάδα. Στην ενότητα (III), όπου επίσης οι επιλογές είναι «κλειστές» τα ζητούμενα είναι 25, που σημαίνει πως σε αυτή την ενότητα κάθε σωστή απάντηση εξασφαλίζει μια ολόκληρη μονάδα.

Η χρονική διάρκεια εξέτασης είναι από ενενήντα λεπτά στις δύο πρώτες ενότητες και από δεκαπέντε με είκοσι λεπτά στις άλλες δύο. Σημειώνεται ότι η χρονική διάρκεια της τέταρτης ενότητας μοιράζεται σε δύο εξεταζόμενους, αφού η εξέταση διεξάγεται με παρουσία δύο υποψηφίων. Τα παραπάνω συνοψίζονται στον ακόλουθο πίνακα:

ΣΤΑΔΙΟ 1: ΓΡΑΠΤΗ ΕΞΕΤΑΣΗ				
ΕΝΟΤΗΤΑ		Αριθμός ερωτήσεων	Ποσοστό βαθμολογίας	Χρονική διάρκεια
I	Κατανόηση γραπτού λόγου (κλειστές επιλογές)	75	25%	90'
II	Παραγωγή γραπτού λόγου (ελεύθερη)	2-3	30%	90'
III	Κατανόηση προφορικού λόγου (κλειστές επιλογές)	25	25%	15-20'
ΣΤΑΔΙΟ 2: ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΕΞΕΤΑΣΗ				
IV	Παραγωγή προφορικού λόγου (ελεύθερη)	Απροσδιόριστος	20%	15-20'

Τονίζεται ότι μια σημαντική καινοτομία των εξετάσεων ΚΠΓ σε σχέση με άλλα συστήματα πιστοποίησης είναι ο έλεγχος της ικανότητας για *διαμεσολαβητική χρήση*

της γλώσσας. Συγκεκριμένα, ο υποψήφιος στις ενότητες II και IV καλείται να δείξει ότι είναι σε θέση να αναλαμβάνει το ρόλο του *διαμεσολαβητή (mediator)* για να μεταφέρει το συνολικό ή επιμέρους νοήματα ενός γραπτού ή προφορικού κειμένου από την ελληνική στη γλώσσα-στόχο. Ο έλεγχος της ικανότητας διαμεσολάβησης (mediation) ανταποκρίνεται στις υπάρχουσες επικοινωνιακές ανάγκες, αφού σε καθημερινές περιστάσεις επικοινωνίας στον εργασιακό ή τον ευρύτερο κοινωνικό του χώρο, ο Έλληνας χρήστης εμπλέκεται σε τέτοιου τύπου επικοινωνιακές δραστηριότητες.

4. Εμπλεκόμενοι φορείς

Η αξιολόγηση της γλωσσομάθειας ανατίθεται σε Τμήματα Ξένων Γλωσσών και Φιλολογιών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Το ερευνητικό-εκπαιδευτικό έργο που αναλαμβάνουν τα πανεπιστημιακά τμήματα τελεί υπό την επιστημονική εποπτεία της Κεντρικής Εξεταστικής Επιτροπής (Κ.Ε.Ε.) του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΥΠ.Ε.Π.Θ.). Η Κ.Ε.Ε., η οποία αποτελείται από εξειδικευμένους πανεπιστημιακούς επιστήμονες, έχει την ευθύνη για το σχεδιασμό και την υλοποίηση του συστήματος αξιολόγησης της γλωσσομάθειας. Το ερευνητικό-εκπαιδευτικό έργο περιλαμβάνει την ανάπτυξη τράπεζας θεμάτων και την ανάλυση της πιλοτικής εφαρμογής των εξετάσεων. Περιλαμβάνει επίσης την επιμόρφωση των εξεταστών/βαθμολογητών, ώστε να καθοριστούν ενιαία τυποποιημένα κριτήρια. Οι εξεταστές/βαθμολογητές είναι καθηγητές ξένων γλωσσών που διαθέτουν ειδικά προσόντα. Συμπερασματικά, η συμμετοχή ειδικών επιστημόνων στην Κ.Ε.Ε. και εξειδικευμένου προσωπικού με άριστη γνώση της γλώσσας-στόχου στο σχεδιασμό του αναλυτικού προγράμματος κάθε γλώσσας και στη σύνταξη των θεμάτων, η διαρκής επιμόρφωση των εξεταστών και των αξιολογητών, καθώς και η συνεχής τροφοδότηση του συστήματος με πληροφορίες που επιτρέπουν την παρακολούθηση της λειτουργίας και την αξιολόγηση του συστήματος διασφαλίζουν την εγκυρότητα και την αξιοπιστία του συστήματος.

Η πιστοποίηση της γλωσσομάθειας είναι αρμοδιότητα της Διεύθυνσης Πιστοποίησης της Γνώσης Ξένων Γλωσσών του ΥΠ.Ε.Π.Θ., που χορηγεί το ΚΠΓ μετά την αξιολόγηση. Η συγκεκριμένη Διεύθυνση έχει επίσης τη διοικητική ευθύνη του θεσμού. Αν και δεν εμπλέκεται στη διαδικασία απόκτησης της γλωσσομάθειας, αφού το ΚΠΓ δεν αποτελεί σύστημα αξιολόγησης της εκπαιδευτικής διαδικασίας ή της σχολικής γνώσης, είναι ενδιαφέρουσα η σχέση που αναπτύσσεται μεταξύ της εν λόγω Διεύθυνσης και του Ινστιτούτου Επιμόρφωσης (ΙΝ.ΕΠ.). Συγκεκριμένα ο Τομέας Ξένων Γλωσσών του ΙΝ.ΕΠ. διοργανώνει προγράμματα προετοιμασίας για τις εξετάσεις ΚΠΓ που απευθύνονται σε όλους τους φορείς της δημόσιας διοίκησης και αναφέρεται σε όλους τους δημόσιους λειτουργούς, ιδιαίτερα σε εκείνους στους οποίους η χρήση της ξένης γλώσσας είναι καιρία για την αρμοδιότητα την οποία ασκούν. Συνεπώς, με τη στάση του αυτή το ΙΝ.ΕΠ. αναγνωρίζει εμπράκτως ότι το ΚΠΓ αποτελεί ένα σύστημα πιστοποίησης της γλωσσικής γνώσης που αφορά τον ευρύτερο κοινωνικό χώρο, αλλά ειδικότερα την αξιοποίησή του στον τομέα της εργασιακής απασχόλησης.

5. Σχέση του ΚΠΓ με άλλα συστήματα πιστοποίησης

Το ΚΠΓ είναι παρόμοιο με άλλα κρατικά συστήματα πιστοποίησης που στοχεύουν στην ισότιμη αξιολόγηση της γνώσης διαφόρων γλωσσών μέσω επαρκώς δοκιμασμένων και τυποποιημένων διαδικασιών. Δε μοιάζει όμως με τα διεθνή συστήματα πιστοποίησης μιας συγκεκριμένης γλώσσας τα οποία αναπτύσσονται από εκείνους για τους οποίους η εφαρμογή του συστήματος μπορεί να τους αποφέρει συμβολικό ή υλικό κέρδος. Το ΚΠΓ είναι ένα εθνικό σύστημα εξετάσεων

αξιολόγησης της γλώσσας-στόχου που επιχορηγείται από το κράτος, δεν έχει εμπορικό ενδιαφέρον και δε συνεπάγεται υλικά οφέλη, αλλά αποσκοπεί στην εξυπηρέτηση επικοινωνιακών αναγκών στην Ελλάδα και ευρύτερα στην Ευρώπη. Βέβαια, τα πιστοποιητικά που χορηγούνται στον ελλαδικό χώρο από τους ιδιωτικούς φορείς δεν καταργούνται και λειτουργούν παράλληλα με το νέο θεσμό, χωρίς να αλλάζει τίποτε στις διαδικασίες τους. Θεωρείται πάντως πιθανή η μελλοντική τροποποίησή τους σύμφωνα με τα έξι επίπεδα γλωσσομάθειας που έχει θεσπίσει το Συμβούλιο της Ευρώπης και έχουν υιοθετηθεί από το ΚΠΓ. Παράλληλα το ΚΠΓ εναρμονίζεται και με τις αποφάσεις του Εκπαιδευτικού Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Είναι λοιπόν φανερό ότι το ΚΠΓ, μολονότι πρόκειται για εθνικό και όχι διεθνές σύστημα εξετάσεων, έχει ευρωπαϊκή διάσταση. Η διάσταση αυτή διασφαλίζεται και από τη σύνδεσή του με το Διεθνές Δίκτυο Συστημάτων Πιστοποίησης International Certificate Conference (ICC) και με το φορέα European Association for Language Testing and Assessment (EALTA). Έχουν, δηλαδή, ήδη διαμορφωθεί σημαντικές προϋποθέσεις και προωθούνται οι διαδικασίες για την επίσημη αναγνώρισή του από άλλες χώρες εντός και εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

6. Πηγή περισσότερων πληροφοριών για το ΚΠΓ

Παράλληλα με τον υψηλό βαθμό σταθερότητας, αξιοπιστίας και εγκυρότητας, μια τέταρτη ιδιότητα που επιδιώκεται να έχουν οι εξετάσεις για το ΚΠΓ είναι η διαφάνεια. Το σύστημα αυτό πιστοποίησης φιλοδοξεί να δίνει στους ενδιαφερόμενους (γλωσσομαθείς που διεκδικούν την απόκτηση του πιστοποιητικού, καθηγητές γλώσσας, εργοδότες, που συνήθως είναι οι τελικοί αποδέκτες των πιστοποιητικών, κ.τ.λ.), όλες τις πληροφορίες τις σχετικές με τη λειτουργία του συστήματος. Για το λόγο αυτό τις δημοσιοποιεί σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή. Συγκεκριμένα, επιπλέον πληροφορίες για το ΚΠΓ παρέχονται στον ιστότοπο του ΥΠ.Ε.Π.Θ. στη διεύθυνση:

www.ypepth.gr/kpg

Στη διεύθυνση αυτή υπάρχουν το Ενιαίο Πλαίσιο του Προγράμματος των Εξετάσεων, τα χαρακτηριστικά και οι προδιαγραφές των εξετάσεων επιπέδων Β2 και Γ1, δείγματα θεμάτων και θέματα περασμένων εξεταστικών περιόδων, καθώς και ο κανονισμός λειτουργίας των εξετάσεων και σχετικές ανακοινώσεις.